

Forskningsplan: Teologi, etik och politik - unga vuxnas tro i evangelikala och karismatiska församlingar mellan församling och samhälle

Förutsättningar att vara kristen har under andra halvan av 1900-talet förändrats i det svenska samhället. Att använda självbenämningen kristen om sig själv innebär för många detsamma som att vara svensk och omhulda vad som beskrivs som kristna värderingar, som rättvisa, inkludering etcetera. Men det finns också andra sätt att förstå en kristen identitet. I en del kristna rörelser ses den kristna tron som central för identiteten och relateras till specifika församlingssammanhang. Det gäller inte minst unga vuxna i karismatiska och evangelikala församlingsmiljöer. I ett tidigare mindre forskningsprojekt (*Kristen tro på glid?*) på en begränsad grupp unga vuxna i dessa sammanhang, bibelskoledeltagare i Pingströrelsen, Evangeliska Frikyrkan och Svenska Alliansmissionen, konstaterades att de upprätthåller en förhållandevis traditionell och konservativ tro medan de i relation till andra i samhället uppvisar en mer liberal hållning.¹ De uppträder alltså med vad som skulle kunna beskrivas som olika etiska normer beroende på vem det etiska subjektet är och inom vilket område som normerna ska uttryckas – i kyrka eller i samhälle. Ungdomsforskaren Mats Trondman konstaterar att unga troende befinner sig i en ständig förhandlingssituation.

Religion som resurs verkar via mobilisering av tillhörighet och inre konversation för handlingar som eftersträvar erkännande och delaktighet i 'denna värld' (genom) ett slags treenighet för religion som resurs: religionstillhörighet, självreflexivitet och socialt produktiva handlingar.²

Unga troende ungdomar tycks alltså befinna sig i en pågående förhandlingssituation mellan församling, de egna övertygelserna och yttre betingelser. De här förändringarna gör att unga vuxna i evangelikala och karismatiska församlingsmiljöer medvetet eller omedvetet förhandlar den personliga identiteten, där den kristna tron ofta är central, med de teologiska och etiska övertygelser som de kristna rörelserna de tillhör har och de föreställningar som andra grupper i samhället förespråkar.

Mot ovanstående bakgrund är syftet med föreliggande projekt att undersöka vilka uppfattningar unga vuxna, och deras ledare, har i evangelikala och karismatiska församlingar i teologiska, etiska och politiska centrala frågor samt hur de förhandlar de dem i relation till de församlingsmiljöer de är en del av och den omgivande samhällskontexten.

Syftet bryts ner i följande underfrågor:

1. Vilka teologiska, etiska och politiska åsikter har unga vuxna i Pingströrelsen, Evangeliska Frikyrka samt Svenska Alliansmissionen?
2. Hur förhandlar unga vuxna, i evangelikala och karismatiska miljöer, sina etiska och teologiska övertygelser i spänningen mellan de övertygelser de uppfattar förespråkas i deras församlingsmiljöer och deras föreställningar om samhället?

¹ Ulrik Josefsson, Magnus Wahlström, och Fredrik Wenell, *Kristen tro på glid? tron hos unga vuxna i svensk frikyrklighet* (Bromma: Institutet för Pentekostala Studier, 2022).

² Mats Trondman, "Religionsparadoxen", i *Religion som resurs: existentiella frågor och värderingar i unga svenskars liv*, red. Mia Lövheim och Jonas Bromander (Skellefteå: Artos, 2012), 334.

3. Hur beskriver och förstår ledare för unga vuxna i evangelikala och karismatiska församlingar relationen mellan församlingen och det omgivande samhället när det gäller teologi, etik och politik?

Forskningsöversikt

Det allra flesta undersökningar som genomförts med evangelikala och karismatiska ungdomar är gjorda i en amerikansk kontext. De senaste tjugo åren har kvantitativa studier exempelvis undersökt hur amerikanska ungdomar ställer sig till frågor om religion, politik och etik. M. N. Barringer och B. Savage hänvisar till *General Social Survey*³ som under 50 år regelbundet bland annat har undersökt attityden hos amerikanska unga vuxna i relation till samkönade relationer och homosexuellas rättigheter. Barringer och Savage använde *General Social Survey* för att studera om och i så fall hur anknytning till en församling påverkar uppfattningar om etiska frågor om samkönade relationer.⁴ De fann en tydlig korrelation mellan tillhörighet till en församling och uppfattningen om att homosexualitet är synd. Men det skilde sig mellan generationerna där de yngre i högre utsträckning visade större acceptans för civila rättigheter, exempelvis om samkönade äktenskap. Samma undersökning ligger till grund för Dale McConkeys studie om moraliska övertygelser förändrats bland evangelikaler mellan 1988–1998.⁵ Han fann inga stora förändringar i sakfrågor i allmänhet men undantaget frågor som rör homosexuella. I de sistnämnda sker det långsamt en anpassning till de normer som är rådande i övriga delar av samhället. Två undersökningar som tar sin utgångspunkt i *Baylor Religion Survey*⁶ visar på ett delvis annat resultat. Både Buster G. Smith och Byron Johnson⁷ samt Justin Farrell⁸ drar slutsatsen att det inte tycks ske någon större anpassning till mer liberala uppfattningar bland evangelikala ungdomar. Samma slutsats kommer Lauren E. Smith och Laura Olson⁹ fram till när de använder *National Annenberg Election Survey*¹⁰ från 2008. De här studierna pekar mot att det inte sker några större förskjutningar i socio-moraliska frågor bland evangelikala och karismatiska ungdomar, möjligen undantaget etiska övertygelser som rör homosexuella.

Ronald G. Belsterling och Donald Shepson konstaterar att mycket aktiva evangelikala ungdomar i en amerikansk kontext håller fast vid konservativa värderingar i relation exempelvis till sex innan äktenskapet.¹¹ Det hittade ett signifikant samband mellan aktivt deltagande i församling och konservativa värderingar. Samma slutsats drar Zeiffert i en norsk kontext.¹² Församlingsaktivitet tycks alltså vara viktigare än andra faktorer som utbildning, etnicitet, familjeförhållande eller socioekonomisk status. I motsats till vad som skulle kunna

³ Se <https://gss.norc.oregon.edu/>

⁴ M. N. Barringer och B. Savage, "A Cross-Cohort Analysis of Attitudes Toward Same-Sex Relations and Civil Liberties for Gays and Lesbians", *Review of Religious Research* 64 (2022): 301–23.

⁵ Dale McConkey, "Whither Hunter's Culture War? Shifts in Evangelical Morality, 1988-1998", *Sociology of Religion* 62, nr 2 (2001): 149–74.

⁶ <https://baylorreligionsurvey.research.baylor.edu/>

⁷ Buster G. Smith och Byron Johnson, "The Liberalization of Young Evangelicals: A Research Note", *Journal for the Scientific Study of Religion* 49, nr 2 (2010): 351–60.

⁸ Justin Farrell, "The Young and the Restless: The Liberalization of Young Evangelicals", *Journal for the Scientific Study of Religion* 50, nr 3 (2011): 517–32.

⁹ Lauren E. Smith och Laura L. Olson, "Attitudes about Socio-Moral issues among Religious and Secular Youth", *Politics and Religion in Contemporary United States of America* 7, nr 2 (2013): 285–313.

¹⁰ Smith och Olson.

¹¹ Ronald G. Belsterling och Donald Shepson, "Consistency in Beliefs and Behaviors of Highly Religious Christian Youth", *Journal for Youth and Theology*, 2023, 1–16.

¹² Roald Zeiffert, "Why Are Conservative Young Evangelicals in Norway Avoiding Right-Wing Politics?", *Religions* 14 (2023): 1–11.

antas tycks alltså högre utbildning i en amerikansk kontext inte ha den liberaliserande effekt man tidigare trott på unga vuxna. Det finns visserligen en del som förändrar sina värderingar i mer liberal riktning under studietiden men det är inte utbildningens innehåll som skapar dessa attitydförändringar utan snarare den socialiserande faktorn som utbildningsinstitutionen i sig har.¹³ Socialisationen sker alltså i relation till de normer som specifika miljöer har, exempelvis universitet eller församlingar.

De amerikanska forskarna anlägger ett politiskt raster och tolkar självidentifikationen evangelikal som politiskt höger. Rebecca Catto undersöker inte specifikt evangelikala ungdomar i Storbritannien men konstaterar generellt utifrån brittiska *Religion and Society Programme* att religion får allt mindre betydelse för ungdomars liv också i relation till moraliska och politiska frågor.¹⁴ Den norske religionssociologen Roald Zeiffert konstaterar att unga vuxna ofta har konservativa uppfattningar i moraliska frågor när det har med den enskilda personen. Det gäller exempelvis frågor om abort, homosexualitet medan de är mer öppna i frågor som rör migration och är osäkra i klimatfrågor.¹⁵ Det tycks alltså vara svårt att jämföra amerikanska undersökningar med brittiska och skandinaviska i relation till evangelikala och karismatiska unga vuxna. Forskningen visar dock att attitydförskjutningar var mindre, eller gick i alla fall långsammare, hos personer med en stark anknytning till en församling än för andra.¹⁶ Det tycks alltså framför allt vara de sociala sammanhangen som påverkar attitydförändringar hos unga vuxna. Attitydförändringar sker alltså inte i ett vakuum utan i relation till sociala och kulturella kontexter.

Ungas tro i det svenska samhället

De svenska sociologerna Mia Lövhelm och Jonas Bromander menar att det finns två parallella sätt att förstå unga svensks religiositet idag. Ett perspektiv är vad de kallar ett traditionellt modernt sätt som kännetecknas av att man är knuten till organiserad religion som en kyrka, hänvisar till extern auktoritet. Det andra perspektivet är en senmodern förståelse av religiositet som en subjektiv resa mot ett spirituellt djup, där den egna individen och autenciteten ersätter yttre auktoritet. Dessa två synsätt utesluter inte varandra utan personer kan röra sig emellan dem.¹⁷ I det här avsnittet kommer vi beskriva förskjutningen och vad den innebär för kristna ungdomar i evangelikala och karismatiska sammanhang.

Inom religionssociologin beskrivs en av de mer framträdande förändringarna när det gäller religiös tro som "detraditionalisering".¹⁸ Begreppet handlar om att individen inte i samma utsträckning lyssnar på auktoriteter utanför sig själv utan lyssnar inåt. Jaget blir den yttersta auktoriteten. Den här sortens religiös tro saknar inte bara läror, etiska påbud eller olika former av normativa berättelser utan också institutionella ramar som upprätthåller tron. Andlighet betonas visserligen också i en detraditionaliserad form som i alla religiösa traditioner men det

¹³ Sam Reimer, "Higher Education and Theological Liberalism: Revisiting the Old Issue", *Sociology of Religion* 71, nr 4 (2010): 393–408; Jonathan P Hill, "Faith and Understanding: Specifying the Impact of Higher Education on Religious Belief", *Journal for the Scientific Study of Religion* 50, nr 3 (2011).

¹⁴ Rebecca Catto, "What can we say about today's British religious young person? Findings from the AHRC/ESRC Religion and Society Programme", *Religion* 44, nr 1 (2014): 1–27.

¹⁵ Zeiffert, "Why Are Conservative Young Evangelicals in Norway Avoiding Right-Wing Politics?"

¹⁶ Ett liknande resultat visar Björn Cedersjö i sin avhandling *Bortom syndakatalogen*. Han konstaterar att en förändrad sociologi - lösare anknytning till församling och mer samhällstillvänd teologi – resulterade i omförhandling av etiska frågor. Björn Cedersjö, *Bortom syndakatalogen: en studie av svensk frikyrklig etik från 1930-talet till 1990-talet*, (Örebro: Libris, 2001).

¹⁷ Mia Lövhelm och Jonas Bromander, *Religion som resurs: existentiella frågor och värderingar i unga svensks liv* (Skellefteå: Artos, 2012), 167–80.

¹⁸ Linda Woodhead och Paul Heelas, *Religion in modern times: an interpretive anthology* (Malden, Mass.: Blackwell, 2000), 342–47.

är individen själv formar den och väljer vad den består av. Det har inneburit en förskjutning från transcendens till immanens, från öde till val, från etiska normer till etisk erfarenhet. Detraditionaliseringen betyder att individerna lever i vad Heelas och Woodhead kallar för en "culture of choice".¹⁹ Detraditionalisering sker inte bara utanför religiösa institutioner utan också inom dem. Det uppstår därför ett slags hybridreligion där skillnaden från andra sorters tro fortfarande är viktig där det enskilda valet är viktigt genom betoningen av personliga erfarenheten av den Helige ande, samtidigt som valen sker inom ramen för institutioner, dogmatiska system och etiska normer.

Den här beskrivningen av nutida religiös tro stärks i en uppföljande studie av den stora amerikanska *National Study of Youth and Religion* (NYSR)²⁰ som publicerats i boken *Back Pocket God*.²¹ Det är en studie som fokuserar på religiösa uttryck hos unga vuxna i det amerikanska samhället. De konstaterar att det är allt fler som betecknar sig som icke troende. De allra flest uttrycker också en eklektisk hållning där de plockar ihop sina egna sätt att tro snarare än förhåller sig till en given tradition.²² Det är individen som blir auktoritet för det som blir en del av identiteten utifrån idén om vad som är bra för personen själv.²³

Förskjutningen från yttre auktoritet till den inre bekräftas också av senare studier i Storbritannien och USA. I den amerikansk-brittiska undersökningen publicerad i *Gen Z Explained* ställde de frågan om vad de litade mest på när de gjorde val i livet. Av de brittiska ungdomarna svarade mer än hälften att det egna omdömet var viktigast och fyra av tio av de amerikanska. I USA var föräldrar betydelsefulla medan de brittiska ungdomarna litade mer på sina känslor och sin egen intuition än på föräldrar. Tendensen är alltså att individens auktoritet är viktigare i båda länderna men det är en större tilltro till den egna förmågan bland de brittiska deltagarna.²⁴ En liknande tendens kan anas i Roald Ziefferts undersökning i *Kristen tro på glid* där lovsång och egen bibelläsning är viktigare för den egna tron än föräldrar, församling, pastorer och andra andliga ledare.²⁵ En kristen tro framstår alltså, som all annan religiös tro, som ett personligt val den enskilde själv är ansvarig inför.²⁶

Att vara ung kristen i det svenska samhället innebär alltså att ständigt välja. Den engelske teologen Nick Shepherd har konstaterat att det ställer unga troende inför ständiga valmöjligheter.²⁷ Han menar att kyrkorna därför behöver forma godartade sekter - "creating communities that offer a 'benign sectarianism' where the coherence and credibility of faith is preserved and consistently promoted, but not in manner that makes it 'alien or other'".²⁸ Det

¹⁹ Woodhead och Heelas, 345.

²⁰ <https://youthandreligion.org/>

²¹ Melinda Lundquist Denton, och Richard W. Flory, *Back-Pocket God: Religion and Spirituality in the Lives of Emerging Adults* (Oxford University Press, 2020).

²² Denton och Flory, 104.

²³ Denton och Flory, 223.

²⁴ Roberta Katz m.fl., *Gen Z, explained: the art of living in a digital age* (Chicago; The University of Chicago Press, 2021), 128.

²⁵ Roald Zeiffert. "Vad tror unga vuxna på? Enkätundersökning med bibelskoledeltagare", i *Kristen tro på glid? Tron hos unga vuxna i svensk frikyrklighet* i Josefsson, Ulrik m.fl. (red.) (Bromma: Institutet för Pentekostala Studier, 2022), 69–92.

²⁶ Mia Lövhelm, Jonas Bromander, och Jonas Bromander, red., "Religion som resurs: Översikt över enkätmaterial", i *Religion som resurs: existentiella frågor och värderingar i unga svenskars liv* (Skellefteå: Artos, 2012), 73; Nick Shepherd, *Faith generation: Retaining young people and growing the Church* (London: SPCK, 2016), 56–78.

²⁷ Shepherd, *Faith generation: Retaining young people and growing the Church*, 58.

²⁸ Nick Shepherd, *Faith Generation*, 76.

här sättet att se på den kristna gemenskapen får stöd hos entologerna Maria Zachariasson och Jessica Moberg.

Zachariasson visar i sin studie av hur ungdomar i SMU-föreningar resonerar i relation till sexualitet och alkohol. De troende ungdomarna uppfattar sammanhangen utanför den kristna gemenskapen som intoleranta inför de beslut som ungdomarna har tagit i frågor som rör alkohol och sex. Hon konstaterar att det snarast är i skolmiljöerna och andra sekulära sammanhang utanför kyrkan som för de unga kristna framstår som begränsande medan de kyrkliga miljöerna utgör ett slags "frirum".²⁹

De måste på olika sätt hantera de situationer där de framträder som avvikande och annorlunda, eller där de genom sina handlingar och attityder placeras in i kategorin 'kristna', trots att de inte själva tycker att den kristna tron är huvudmotivet för deras val.³⁰

De blir alltså grupperade som kristna trots att de själva uppfattar det val de gjort är personliga val.³¹ Innebär det att inte tro uppfattas som ett medvetet val men att tro inte associeras med ett personligt val. Om så är fallet går det tvärt emot hur de unga själv uppfattar sin tro.

Moberg har identifierat en liknande funktion i sin studie av församlingen *New Life* i Stockholm. Moberg konstaterar att de i storstadskontexten blir exponerade för val som utmanar deras tro. I de valen spelar församlingen en betydande roll genom olika former av praktiker och handlingar. Moberg konstaterar "it can be said that the *meso* level is of great importance for sustaining a specific reality among a minority group in an urban pluralistic setting such as Stockholm."³² De troende befinner sig alltså i ett sekulärt samhälle i ständiga förhandlingar mellan en sekulär kontext och en kristen identitet.

Den kristna gemenskapen fungerar enligt Zachariasson och Moberg som ett slags frirum där valen blir självklara på ett liknande sätt som Shepherd förespråkade. Mats Trondman konstaterar också att det är de ungdomar som har en specifik och särpräglad religiös identitet som behöver hantera ett sekulärt samhälle, inte de som inte bekänner en religiös övertygelse. Han konstaterar att det sker utbytet mellan individen, en religiös gemenskap och riter.

[R]eligion som resurs verkar via mobilisering av tillhörighet och inre konversation för handlingar som eftersträvar erkännande och delaktighet i "denna värld". Dessa bidrag synliggör ett slags treenighet för religion som resurs: religionstillhörighet, självreflexivitet och socialt produktiva handlingar.³³

Den sekulära, postkristna och mångkulturella svenska kontexten ställer alltså kristna ungdomar inför ständiga val. Ett paradoxalt förhållande framträder - i en kultur där den inre auktoriteten är avgörande och normativ uppfattas tro som något en individ *inte väljer* trots att det utifrån individerna själva framstår på rakt motsatt sätt.

Teoretisk bakgrund

Den här studien anknyter till vad sociologen Christian Smith (m.fl.) har kallat för "sociological imagination".³⁴ De beskriver att syftet är att medverka till kritisk och

²⁹ Zachariasson, "Gamla förbud eller levande värderingar", 309.

³⁰ *ibid.*

³¹ Se också liknande monster i en amerikansk kontext Denton och Flory, *Back-Pocket God*, 225.

³² Moberg, *Piety, Intimacy, and Mobility*, 227.

³³ Trondman, "Religiositetsparadoxen", 334.

³⁴ Christian Smith m.fl., *Lost in transition: the dark side of emerging adulthood* (New York ; Oxford University Press, 2011), 4.

konstruktiv kritik för individers och samhällets bästa. För att åstadkomma det behöver studier både ta hänsyn till individers egna berättelser och de strömningar som ett samhälle präglas av.

The sociological imagination seeks to understand the personal experience of individual people, on the one hand, and larger social and cultural trends, forces, and powers, on the other, by explaining them in terms of the other.³⁵

För att åstadkomma det behöver två olika områden att undersökas för att sedan sätta dem i relation till varandra. Det första området inbegriper att lyssna på enskilda individers berättelser om hur de uppfattar sitt tro. I forskningsöversikten visade vi att det är tydligt att individers förhållande till religiösa traditioner har förändrats. Detraditionaliseringen gör att de befinner sig i en situation där de behöver välja. Samtidigt visar den svenska forskningen att i kristna sammanhang upplevs den kyrkliga sammanhang som ett slags frirum där de slipper de ständiga valen. Det är i de kontexterna de upplever sig fria. Det är också tydligt att det är i relation till sociala gemenskaper som individers etiska övertygelser formas. För att undersöka hur det sker behöver alltså de unga vuxnas sätt att resonera i etiska, politiska och teologiska frågor relateras både till de egna församlingssammanhangen och till samhället. Det är därför nödvändigt om att beskriva och förstå övergripande trender i samhället för att och till sist sätta dem i relation till varandra och eftersträva att förstå hur de hänger samman.

Etikern Björn Cedersjö konstaterar i sin studie om frikyrkliga moraliska föreställningar att de har genomgått förändringar. Cedersjö förklarar det med att de frikyrkliga sammanhangen inte längre har lika frekventa samlingar i kyrkan, det finns en öppnare attityd mot det omgivande samhället och mot Svenska kyrkan samt de förändringar som skett i samhället i synen på religion och tro.³⁶ Den amerikanske sociologen Robert Wuthow har i en större studie undersökt amerikanska civilsamhällsorganisationer och han konstaterar att i trosbaserade organisationer tenderar andra normer (som exempelvis statliga styrdokument, pedagogiska normer, byråkratiska strukturer) att trumfa idéer från den religiösa tron. Samma sak konstaterar Fredrik Wenell och Greger Andersson i en mindre studie om skolor med konfessionell huvudman i Sverige. Bland företrädare för dessa skolor hade omförhandlingar skett av teologiska övertygelser i relation till såväl skollag som läroplan.³⁷ Det finns alltså skäl att anta att relationen mellan de enskilda berättelserna och de övergripande samhällstrenderna innebär att unga vuxna i evangelikala och karismatiska sammanhang omförhandlar tron på olika sätt. Det är dessa olika omförhandlingar det är projektet intresserat sig för och hur unga vuxna uppträder som teologer i den.

Metoder

Projektet kommer använda sig av tre olika metoder; enkätstudie, individuella semistrukturerade intervjuer samt fokusgruppsintervjuer.

Enkätundersökningen kommer genomföras med hjälp av SurveyXact och analyseras med hjälp av statistikprogrammet SPSS. Materialet kommer att analyseras med bivariata tabeller, jämförande medelvärden, multipel regressionsanalys och faktoranalyser.³⁸

De individuella intervjuerna görs med tio unga vuxna i två evangelikala och karismatiska församlingar. Metoden anknyter till Steinar Kvaales och Svend Brinkmanns definition av den

³⁵ Smith m.fl., 4. Kursivering original.

³⁶ Cedersjö, *Bortom syndakatalogen*, 299–300.

³⁷ Fredrik Wenell och Greger Andersson, "Swedish Christian Schools as a Case Study of How New Practices Relate to Theological Issues", *Ecclesial Practices* 9 (2022): 206–26.

³⁸ Field, A. P. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS Statistics* (5th edition). SAGE.

semistrukturerade livsvärldsintervjun, ”en intervju med målet att erhålla beskrivningar av intervjupersonens livsvärld i syfte att tolka innebörden av de beskrivna fenomenen.”³⁹ Vi är alltså intresserade av hur unga vuxna förstår och beskriver sin tro i relation till det omgivande samhället med speciell hänsyn till teologi och etik, vi utelämnar i dessa intervjuer politiken och koncentrerar oss på de andra två områdena.

Den tredje sortens material erhålls genom fyra stycken fokusgruppsintervjuer med ledare för unga vuxna i evangelikala och karismatiska församlingar Fokusgruppsintervjun skiljer sig från den individuella intervjun på så sätt att den främst intresserar sig för det som uppstår genom interaktionen i gruppen mellan forskningspersonerna. Forskaren strävar efter att få deltagarna att samtala och interagera med varandra om ett visst ämne.⁴⁰ Det forskaren intresserar sig för är både vilka uppfattningar deltagarna har i vissa frågor och vilka föreställningar som ligger bakom dessa. Fokusgruppsintervjuer passar projektets syfte eftersom den, som Wodak och Krzyzanowski sammanfattar det, används när man vill undersöka delade eller individuella uppfattningar och samtidigt empiriskt pröva om dessa uppfattningar är stabila eller om de tenderar att förändras i interaktionen med andra.⁴¹ I fokusgruppstudier riktas fokus särskilt mot det semiprivata, det vill säga åsikter som hör hemma i gränslandet mellan den allmänna uppfattningen och de uppfattningar som kan knytas till särskilda grupper och individer. Vår analytiska ingång kan sägas befinna sig i just detta gränsland. Vi intresserar oss för gränslandet mellan en personligt uppfattad religiös tro och hur en tron förhandlas i relation till föreställningar i samhället i samhället och i interaktionen med andra.

Intervjuerna, både de individuella och fokusgrupperna, transkriberas och analyseras med hjälp av en kvalitativ tematisk innehållsanalys.⁴² Det innebär att forskaren först blir väl förtrogen med materialet det transkriberade materialet som sedan kodas noggrant för att kunna identifiera teman som är relevanta för forskningsfrågan.⁴³ Koderna genereras med hjälp av en abduktiv metod vilket innebär att såväl teori som forskarens egna iakttagelser bidrar.⁴⁴ Den abduktiva metoden är dialektisk till sin karaktär genom att den rör sig fram och tillbaka mellan mellan material, teori, forskarens iakttagelser och tolkningar och tillbaka till materialet igen.⁴⁵ Syftet är att identifiera teman som är bidrar till att besvara forskningsfrågan.

Urval

I studien riktar vi vårt intresse mot evangelikala och karismatiska församlingar och samfund. Evangelikala kyrkor kännetecknas ofta av konservativ teologi som inte nödvändigtvis innebär

³⁹ Steinar Kvale och Svend Brinkmann, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Lund: Studentlitteratur, 2014), 19.

⁴⁰ David L. Morgan, *Focus groups as qualitative research* (Thousand Oaks: Sage, 1997); Victoria Wibeck, *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod* (Lund: Studentlitteratur, 2010).

⁴¹ Ruth Wodak och Michał Krzyżanowski, *Qualitative discourse analysis in the social sciences* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008).

⁴² Virginia Braun och Victoria Clark, ”Using thematic analysis in psychology”, *Qualitative Research in Psychology* 3, nr 2 (2006): 77–101; Muhammed Naeem m.fl., ”A Step-by-Step Process of Thematic Analysis to Develop a Conceptual Model in Qualitative Research”, *International Journal of Qualitative Methods* 22 (2023): 1–18.

⁴³ Braun och Clark, ”Using thematic analysis in psychology”.

⁴⁴ Jonas Idestrom, ”Implicit Ecclesiology and Local Church Identity: Dealing with Dilemmas of Empirical Ecclesiology”, i *Ecclesiology in the trenches: theory and method under construction*, red. Sune Fahlgren och Jonas Idestrom, Church of Sweden Research Series 10 (Eugene: Pickwick Publications, 2015), 121–38.

⁴⁵ Idestrom.

en konservativ politik. I svensk kontext är inte evangelikal en politisk kategori på samma sätt som i USA. Det är främst en viss sorts teologi som kännetecknar evangelikala kyrkor. De betonar trohet mot det sätt på vilket de tolkar Bibeln, de betonar behovet av personlig omvändelse liksom att tron ska ta sig uttryck i vissa etiska övertygelser. Rörelserna har också ofta ett stort engagemang i diakonala och missionerande verksamheter. Det karismatiska betyder att de har en viss form av teologi om vilken funktion den helige Ande har för den troende. Det handlar exempelvis om tron på fysiskt helande, profetiska tilltal liksom förekomsten av tungotal. De unga vuxna som kommer delta i den här undersökningen rekryteras från församlingssammanhang och rörelser som själva beskriver sig som evangelikala och karismatiska.

Den kvantitativa kartläggningsenkäten kommer distribueras till unga vuxna som är aktiva i Pingströrelsen, Evangeliska Frikyrkan och Svenska Alliansmissionen. De tre rörelserna beskriver sig själva som evangelikala och karismatiska.

Unga vuxna förstås i den här studien, av praktiska skäl, som personer mellan 20-30 år.⁴⁶ Distributionen av enkäter görs i samarbete med organisationerna. Det finns inte register tillgängliga i dessa rörelser vilket gör ett slumpmässigt urval betydligt mer komplicerat. Forskarna kommer därför att använda olika kanaler för att få så hög svarsfrekvens som möjligt. När enkäten är insamlad kommer en analys av bortfall att genomföras som baserar sig på kunskap om populationen för att på så sätt värdera i vilken grad datan kan säga något om gruppen som helhet.⁴⁷

De individuella intervjuerna genomförs i två församlingar i samma stad. En församling från Pingströrelsen och en från Evangeliska Frikyrkan. Församlingarna är belägna i en medelstor svensk stad med universitet eller högskola. De är i sammanhangen medelstora församlingar som under de senaste åren sett ett ökat engagemang. I dessa församlingar kommer tio personer att tillfrågas – sju från pingstförsamlingen och tre från församlingen från Evangeliska Frikyrkan. Undersökningen eftersträvar jämvikt mellan kvinnliga och manliga deltagare.

Fokusgrupperna kommer samla två grupper med anställda ledare för unga vuxna från Pingströrelsen och Evangeliska Frikyrkan. Grupperna väljs ut i samråd med personer i respektive samfund. Grupperna kommer innehålla sex till åtta deltagare. Grupperna kommer samlas från olika delar av landet. I denna del av studien är det ledarnas förståelse av förhandlingen mellan tro och samhälle som är i fokus.

Resultat och publicering

Under studiens gång kommer utkast till artiklar att presenteras och diskuteras inom ramen för *Akademi för Ledarskap och Teologis* forskarseminarium. Studiens resultat kommer presenteras i *Institutet för Pentekostala Studiers skriftserie*. Det är en skriftserie som är graderad som nivå 1 i det norska systemet. Det innebär att alla artiklar kommer att fackgranskas av en extern fackperson för att säkerställa den akademiska kvalitén. Resultaten kommer också att presenteras på ett resultatseminarium. Målet är att artiklarna ska vara klara för granskning halvårsskiftet 2026.

⁴⁶ Unga vuxna (eng. young adults) är ett begrepp som inte defintivt fastslaget, se Arnett, Perrin...

⁴⁷ Nayak, M. S. D. P., and K. A. Narayan. "Strengths and weaknesses of online surveys." *Technology* 6, no. 7 (2019).

Källförteckning

- Barringer, M. N., och B Savage. "A Cross-Cohort Analysis of Attitudes Toward Same-Sex Relations and Civil Liberties for Gays and Lesbians". *Review of Religious Research* 64 (2022): 301–23.
- Belsterling, Ronald G., och Donald Shepson. "Consistency in Beliefs and Behaviors of Highly Religious Christian Youth". *Journal for Youth and Theology*, 2023, 1–16.
- Braun, Virginia, och Victoria Clark. "Using thematic analysis in psychology". *Qualitative Research in Psychology* 3, nr 2 (2006): 77–101.
- Catto, Rebecca. "What can we say about today's British religious young person? Findings from the AHRC/ESRC Religion and Society Programme". *Religion* 44, nr 1 (2014): 1–27.
- Cedersjö, Björn. *Bortom syndakatalogen: en studie av svensk frikyrklig etik från 1930-talet till 1990-talet*. Lund studies in ethics and theology, 1102-769X ; 10. Örebro: Libris, 2001.
- Denton, Melinda Lundquist, och Richard W. Flory. *Back-Pocket God: Religion and Spirituality in the Lives of Emerging Adults*. Oxford University Press, 2020.
- Farrell, Justin. "The Young and the Restless: The Liberalization of Young Evangelicals". *Journal for the Scientific Study of Religion* 50, nr 3 (2011): 517–32.
- Hill, Jonathan P. "Faith and Understanding: Specifying the Impact of Higher Education on Religious Belief". *Journal for the Scientific Study of Religion* 50, nr 3 (2011).
- Idestrom, Jonas. "Implicit Ecclesiology and Local Church Identity: Dealing with Dilemmas of Empirical Ecclesiology". I *Ecclesiology in the trenches: theory and method under construction*, redigerad av Sune Fahlgren och Jonas Idestrom, 121–38. Church of Sweden Research Series 10. Eugene: Pickwick Publications, 2015.
- Josefsson, Ulrik, Magnus Wahlström, och Fredrik Wenell. *Kristen tro på glid? Tron hos unga vuxna i svensk frikyrklighet*. [Bromma]: Institutet för Pentekostala Studier, 2022.
- Josefsson, Ulrik, Magnus Wahlström, Fredrik Wenell, och Roald Zeiffert, red. "Vad tror unga vuxna på? Enkätundersökning med bibelskoledetagare". I *Kristen tro på glid? Tron hos unga vuxna i svensk frikyrklighet*, 69–92. Bromma: Institutet för Pentekostala Studier, 2022.
- Katz, Roberta, Sarah Ogilvie, Jane Shaw, och Linda Woodhead. *Gen Z, explained: the art of living in a digital age*. Chicago; The University of Chicago Press, 2021.
- Kvale, Steinar, och Svend Brinkmann. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 2014.
- Lövheim, Mia, och Jonas Bromander. *Religion som resurs: existentiella frågor och värderingar i unga svensks liv*. Skellefteå: Artos, 2012.
- Lövheim, Mia, Jonas Bromander, och Jonas Bromander, red. "Religion som resurs: Översikt över enkätaterialet". I *Religion som resurs: existentiella frågor och värderingar i unga svensks liv*, 43–75. Skellefteå: Artos, 2012.
- McConkey, Dale. "Whither Hunter's Culture War? Shifts in Evangelical Morality, 1988-1998". *Sociology of Religion* 62, nr 2 (2001): 149–74.
- Morgan, David L. *Focus groups as qualitative research*. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 1997.

- Naeem, Muhammed, Ozuem Wilson, Kerry Howell, och Silvia Ranfagni. "A Step-by-Step Process of Thematic Analysis to Develop a Conceptual Model in Qualitative Research". *International Journal of Qualitative Methods* 22 (2023): 1–18.
- Reimer, Sam. "Higher Education and Theological Liberalism: Revisiting the Old Issue". *Sociology of Religion* 71, nr 4 (2010): 393–408.
- Shepherd, Nick. *Faith generation: Retaining young people and growing the Church*. London: SPCK, 2016.
- Smith, Buster G., och Byron Johnson. "The Liberalization of Young Evangelicals: A Research Note". *Journal for the Scientific Study of Religion* 49, nr 2 (2010): 351–60.
- Smith, Christian, Kari Marie. Christoffersen, Hilary. Davidson, och Patricia Snell. Herzog. *Lost in transition: the dark side of emerging adulthood*. New York ; Oxford University Press, 2011.
- Smith, Lauren E., och Laura L. Olson. "Attitudes about Socio-Ioral issues among Religious and Secular Youth". *Politics and Religion in Contemporary United States of America* 7, nr 2 (2013): 285–313.
- Trondman, Mats. "Religionsparadoxen". I *Religion som resurs: existentiella frågor och värderingar i unga svenskers liv*, redigerad av Mia Lövheim och Jonas Bromander, 311–39. Skellefteå: Artos, 2012.
- Wenell, Fredrik, och Greger Andersson. "Swedish Christian Schools as a Case Study of How New Practices Relate to Theological Issues". *Ecclesial Practicies* 9 (2022): 206–26.
- Wibeck, Victoria. *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur, 2010.
- Wodak, Ruth, och Michał Krzyżanowski. *Qualitative discourse analysis in the social sciences*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008.
- Woodhead, Linda, och Paul Heelas. *Religion in modern times : an interpretive anthology*. Malden, Mass.: Blackwell, 2000.
- Zeiffert, Roald. "Why Are Conservative Young Evangelicals in Norway Avoiding Right-Wing Politics?" *Religions* 14 (2023): 1–11.